

การเตรียมรับสถานการณ์ด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

ด้านพืช

ก่อนเกิดภัย

- ๑) เฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยเพื่อประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบ
- ๒) จัดทำฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรด้านพืชให้เป็นปัจจุบัน
- ๓) ออกเยี่ยมให้คำแนะนำด้านวิชาการ เช่น การดูแลรักษาต้นพืช การตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ยอินทรีย์แล้วคลุมโคนต้นด้วยหญ้าแห้ง
- ๔) จัดทำระบบน้ำและวางแผนการใช้น้ำอย่างเหมาะสม
- ๕) เตรียมการป้องกันด้านศัตรูพืช ให้คำแนะนำการป้องกันและกำจัด การใช้สารป้องกันและกำจัด การสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ

ขณะเกิดภัย

- ๑) ดำเนินการประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนสถานการณ์น้ำ และรณรงค์ขอความร่วมมือให้เกษตรกรใช้น้ำอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด
- ๒) จัดเจ้าหน้าที่ติดตามสถานการณ์การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ประสบภัย รวมทั้งประเมินผลกระทบเบื้องต้น

หลังเกิดภัย

- ๑) สำรวจและประเมินความเสียหาย ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดดำเนินการสำรวจและประเมินความเสียหายของเกษตรกรที่ประสบภัยภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
- ๒) ให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. ๒๕๖๒ และหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๔ รายละเอียดไม่เกิน ๓๐ ไร่ (ข้าว ๑,๓๔๐ บาท/ไร่, พืชไร่และพืชผัก ๑,๙๘๐ บาท/ไร่, ไม้ผลไม้ยืนต้นและอื่นๆ ๔,๐๔๘ บาท/ไร่)

ด้านประมง

ก่อนเกิดภัย

- ๑) ประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยกับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำได้ทราบถึงช่วงระยะเวลาหรือภาวะภัยที่จะมาถึงเพื่อให้สามารถเตรียมตัวรับสถานการณ์ หาวิธีการป้องกันแก้ไขหลีกเลี่ยงความเสียหายที่จะเกิดขึ้น เช่น แจ้งผ่านผู้นำชุมชนออกเสียงตามสาย รวมถึงสื่อต่างๆ
- ๒) ให้เกษตรกรปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ และต้องมีความระมัดระวังโรคระบาดสัตว์น้ำในช่วงระยะเวลาดังกล่าว
- ๓) ให้คำแนะนำทางวิชาการ เช่น จัดเตรียมหาแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้เพิ่มเติม การปล่อยสัตว์น้ำลงเลี้ยงในปริมาณหนาแน่นน้อยกว่าปกติ และควรปล่อยสัตว์น้ำที่มีขนาดใหญ่เพื่อลดระยะเวลาการเลี้ยงให้น้อยลง เลือกใช้อาหารที่มีคุณภาพดีและให้ปริมาณที่เหมาะสม งดเว้นการถ่ายน้ำ หมั่นตรวจสอบสุขภาพ

ของสัตว์น้ำสม่ำเสมอ และควรมีการวางแผนการเลี้ยงหรืองดเว้นการเลี้ยงในช่วงดังกล่าว โดยทำการตากบ่อ และตกแต่งบ่อเลี้ยงในช่วง ดังกล่าวแทนเพื่อเตรียมไว้เลี้ยงสัตว์น้ำในรอบต่อไป

ขณะเกิดภัย

- ประชาสัมพันธ์และติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด หากเกิดผลกระทบทางด้านประมงให้หน่วยงานในสังกัดกรมประมงดำเนินการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ตามความสามารถ และศักยภาพของหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมายและประสานกับหน่วยงานต่างๆ

หลังเกิดภัย

- ๑) เร่งสำรวจความเสียหายของเกษตรกรผู้ประสบภัย
- ๒) ให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้านปศุสัตว์

ก่อนเกิดภัย

- ๑) จัดทำฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรด้านปศุสัตว์ให้เป็นปัจจุบัน
- ๒) สำรองเสบียงอาหารสัตว์และเวชภัณฑ์
 - จัดเตรียมสำรองเสบียงอาหารสัตว์ ไว้ตามศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์
- ๓) ประชาสัมพันธ์สถานการณ์ และให้คำแนะนำทางวิชาการด้านปศุสัตว์ให้เกษตรกรทราบ

ขณะเกิดภัย

- ๑) แจ้งเตือนภัยและประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบสถานการณ์อย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันและบรรเทาความเสียหาย/ความเดือดร้อน
- ๒) สนับสนุนเสบียงสัตว์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ประสบภัยโดยประสานกับศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ในพื้นที่ใกล้เคียง

หลังเกิดภัย

- ๑) เร่งสำรวจความเสียหายของเกษตรกรผู้ประสบภัย
- ๒) ให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้านพัฒนาที่ดิน

- ๑) ติดตามพยากรณ์อากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อเตรียมการรับสถานการณ์
- ๒) เปิดดูแผนที่และรายชื่อหมู่บ้านพื้นที่เสี่ยงภัยที่รับผิดชอบเข้าตรวจสอบตามรายชื่อหมู่บ้านดังกล่าวพร้อมแจ้งเตือนประชาชน

ด้านชลประทาน

- ๑) จัดทำแผนการจัดสรรน้ำเพื่อการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง
- ๒) จัดทำแผนการปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาในช่วงฤดูแล้ง

แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร ในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๕/๖๖ จังหวัดสงขลา

มาตรการ	แนวทางดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. การสร้างการรับรู้/แจ้งเตือนเกษตรกรเพื่อลดความเสี่ยง	๑. ติดตามสถานการณ์น้ำ/ค่าความเค็ม ๑.๑ ในเขตชลประทาน - ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ/ปริมาณน้ำฝน - ค่าความเค็มน้ำทะเลสาบสงขลา	ทุกวัน ทุกวัน	- โครงการชลประทานสงขลา - โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด-กระแสดินธุ์
	๑.๒ นอกเขตชลประทาน - ค่าความเค็มน้ำทะเลสาบสงขลา	ทุกวัน ทุกชั่วโมง	- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา - ทีมวิจัย ดร.ณัฐพล แก้วทอง
	๒. แนะนำการปรับเปลี่ยนห้วงเวลาการปลูกข้าวให้เร็วขึ้น	จ.ค.-เม.ย. ๖๖	- สนง. เกษตรจังหวัดสงขลา/อำเภอบาง
	๓. แนะนำการปรับเปลี่ยนปลูกพืชใช้น้ำน้อย	จ.ค.-เม.ย. ๖๖	- สนง. เกษตรจังหวัดสงขลา/อำเภอบาง
๒. การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อการเกษตร	๑. การจัดการดินเพื่อบรรเทาภาวะภัยแล้งในพื้นที่	จ.ค.-เม.ย. ๖๖	- สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา
	๒. ส่งเสริมการสร้างรายได้ทางเลือกอื่น (การเลี้ยงปศุสัตว์และการเลี้ยงปลา)	จ.ค.-เม.ย. ๖๖	- สนง. ปศุสัตว์จังหวัดสงขลา/อำเภอบาง - สนง. ประมงจังหวัดสงขลา/อำเภอบาง
๓. การเพิ่มปริมาณน้ำ/จัดหาแหล่งน้ำต้นทุน	๑. สำรวจแหล่งน้ำที่มีศักยภาพเพื่อเป็นแหล่งน้ำต้นทุน	จ.ค.-เม.ย. ๖๖	- อำเภอบาง/อปท./ผู้นำชุมชน
	๒. การขุดลอกอ่างเก็บน้ำกำจัดวัชพืชคูคลองสายส่งน้ำ	จ.ค.-เม.ย. ๖๖	- โครงการชลประทานสงขลา - โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด-กระแสดินธุ์ - อำเภอบาง/อปท./ผู้นำชุมชน
	๓. สูบน้ำเก็บไว้ในแหล่งน้ำเพื่อไว้ใช้ช่วงประสบภัย	จ.ค.-เม.ย. ๖๖	- โครงการชลประทานสงขลา - โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาระโนด-กระแสดินธุ์
๔. การจัดการผลผลิต	๑. แนะนำให้นำผลผลิตข้าวเปลือกที่เก็บเกี่ยวลดความชื้นให้เหลือ ๑๔% โดยการอบลดความชื้นข้าวเปลือก หรือการตากแดดทิ้งไว้ ๒-๓ แดด ก่อนที่จะนำไปจำหน่าย	จ.ค.-เม.ย. ๖๖	- สนง. เกษตรจังหวัดสงขลา/อำเภอบาง

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน่วยงาน	ภารกิจ/หน้าที่
ศูนย์ติดตามและ แก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์และผลกระทบด้านการเกษตรและแจ้งเตือนภัย - เร่งรัดการช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ - รายงานสถานการณ์และการให้ความช่วยเหลือให้ผู้บริหารทราบ - ประสานการปฏิบัติงานกับกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (บกปภ.ช.) และกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (กอปภ.ก.)
โครงการชลประทานสงขลา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำ เพื่อป้องกันบรรเทาผลกระทบจากภัยพิบัติ - ดำเนินการตามแผนบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร - ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์น้ำ - วางแผนจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชให้สอดคล้องกับน้ำต้นทุน - กำหนดมาตรการควบคุมการใช้น้ำของกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องตามแผนที่กำหนด - ประชาสัมพันธ์/รณรงค์ให้ใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ - จัดเตรียมความพร้อมของรถบรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ และเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ การช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัย - การประเมินความเสียหายและการซ่อมสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทาน
ประมงจังหวัดสงขลา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำให้เป็นปัจจุบัน - ประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัย และให้คำแนะนำด้านวิชาการวางแผนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เหมาะสมกับช่วงฤดูกาล - กำกับ ตรวจสอบสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ (จระเข้) ที่อาจเป็นภัยต่อส่วนรวม - การป้องกันและกำจัดโรคสัตว์น้ำ - ติดตามสถานการณ์และรายงานผลกระทบ - การให้การช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำ ตามบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ - ให้คำแนะนำในการวางแผนการเลี้ยงสัตว์ แผนการอพยพสัตว์ และบริหารจัดการ สถานที่อพยพสัตว์ การดูแลสุขภาพสัตว์ และการป้องกันโรคสัตว์ ที่เกิดจากภัยพิบัติ - การเตรียมเสบียงสัตว์ และเวชภัณฑ์ เพื่อสนับสนุนในกรณีที่ขาดแคลน - ติดตามสถานการณ์ รายงานผลกระทบความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือ - การให้การช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ตามบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงาน	ภารกิจ/หน้าที่
สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนที่เสี่ยงภัย และให้คำแนะนำการปลูกพืชในเขตที่ดินที่เหมาะสม - เฝ้าระวังและคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยเพื่อแจ้งเตือนเกษตรกร - จัดทำแผนงาน/โครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยป้องกันและบรรเทาผลกระทบ จากภัยพิบัติ ด้านการเกษตร เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ การขุดบ่อน้ำในไร่นา การอนุรักษ์ดินและน้ำ - เตรียมสารพัด. น้ำหมักชีวภาพ ดินกรด(โดโลไมท์) และวัสดุอื่น เพื่อฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยพิบัติ
ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการเกษตรสงขลา	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตาม เฝ้าระวัง สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชเศรษฐกิจ โดยให้ข้อมูลวิธีการ ป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และแจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ แจ้งเตือนเกษตรกร - ประชาสัมพันธ์และให้คำแนะนำในการดูแลรักษาพืช วางแผนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้กับเกษตรกรในพื้นที่
สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชให้เป็นปัจจุบัน - ติดตามสถานการณ์เพื่อประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร - ให้คำแนะนำในการดูแลพืช วางแผนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แนะนำการป้องกันกำจัดศัตรูพืช - รายงานพื้นที่การเกษตรได้รับผลกระทบ และการใช้ความช่วยเหลือ - การให้การช่วยเหลือเกษตรกรตามบทบาทภารกิจ หน้าที่ และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี	<ul style="list-style-type: none"> - ติดตามเฝ้าระวัง สถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าว เพื่อแจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร - ประชาสัมพันธ์และให้คำแนะนำในการดูแลรักษา วางแผนการปลูกข้าว ให้เหมาะสม กับสภาพพื้นที่ - จัดเตรียมสำรองเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี และจัดทำแผนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพิ่มเติม
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสงขลา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่การเกษตร ทรัพย์สินหนี้สิน ของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้การช่วยเหลือด้านหนี้สิน - ฝึกอบรมเพื่อฟื้นฟูอาชีพให้เกษตรกรที่ประสบภัย - การให้การช่วยเหลือเกษตรกร ตามบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และระเบียบ กฎหมาย

หน่วยงาน	ภารกิจ/หน้าที่
สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดสงขลา	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำ ขุดลอกคูคลองในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินฯ - การให้การช่วยเหลือเกษตรกร ตามบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และระเบียบ กฎหมาย
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๙	<ul style="list-style-type: none"> - พยากรณ์แนวโน้มการผลิตและการตลาดพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ - การประเมินมูลค่าความเสียหายด้านเศรษฐกิจการเกษตรจากการเกิดภัยพิบัติ - การวิเคราะห์ความเสียหาย (Damages) และความสูญเสีย (Losses) ที่เกิดจากภัยในแต่ละด้าน - การวิเคราะห์ผลกระทบจากภัยพิบัติในเชิงเศรษฐกิจมหภาค (Macro – Economic Impact) และผลกระทบต่อมนุษย์และสังคม (Human/Social Impact) - การประเมินความต้องการ/ความจำเป็นในการฟื้นฟูหลังเกิดภัย เพื่อการจัดลำดับความสำคัญในการฟื้นฟูในแต่ละภาค
การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดสงขลา	<ul style="list-style-type: none"> - แจ้างเตือนเกษตรกรชาวสวนยางดูแลสวนยางพาราในช่วงฤดูแล้ง โดยตัดหญ้าวัชพืชในสวนยางพารา - แนะนำให้ทำแนวกันไฟทุกๆ ๑๐๐ เมตร แนวกว้าง ๓-๕ เมตร
ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคใต้	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินความเสี่ยงจากสาธารณสุขภัยและบริหารจัดการ ความเสี่ยงโดยการป้องกันลดและบรรเทาผลกระทบ เตรียมความพร้อมเพื่อการเผชิญเหตุ - ปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในพื้นที่การเกษตร ป่าไม้ อ่างเก็บน้ำและเขื่อนเก็บกักน้ำ ป้องกันการเกิดไฟป่า

การติดตามและรายงาน

ข้อมูล	หน่วยงาน	ระยะเวลารายงาน
๑. สถานการณ์น้ำ ๑.๑ ในเขตชลประทาน ๑.๒ นอกเขตชลประทาน	โครงการชลประทานสงขลา	ทุกวัน ทุกวัน
๒. การปฏิบัติการฝนหลวง	ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคใต้	ทุกสัปดาห์
๓. การแจ้งเตือน	ทุกส่วนราชการ	เมื่อมีการแจ้งเตือน
๔. ผลกระทบด้านการเกษตร ๔.๑ ด้านพืช ๔.๒ ด้านประมง ๔.๓ ด้านปศุสัตว์	สำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา สำนักงาน ประมงจังหวัดสงขลา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา	ภายใน ๒๔ ชั่วโมง เมื่อเกิดภัย
๕. ข้อพิพาทเรื่องน้ำ	โครงการชลประทานสงขลา โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา ระโนด-กระแสดินธุ์ สำนักงาน เกษตรจังหวัดสงขลา/ สนง.เกษตรอำเภอทุกอำเภอ	ภายใน ๒๔ ชั่วโมง เมื่อเกิดเหตุ
๖. ผลการดำเนินงาน	ทุกส่วนราชการ	- กรณีเฝ้าระวัง รายงานให้ ศูนย์ติดตามฯ ทราบ ทุกวันพฤหัสบดี - กรณีเกิดภัย รายงานให้ ศูนย์ติดตามฯ ทราบทุกวัน